

RAVINTOLASIIVOUS, KOHDEKANSION KOKOAMINEN

Eija Järvinen

Opinnäytetyö
Marraskuu 2010
Palvelujen tuottamisen ja johtamisen
koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto toimitila
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen Ammattikorkeakoulu
Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma
Toimitilan suuntautumisvaihtoehto

JÄRVINEN, EIJA: Ravintolasiivous, Kohdekansion kokoaminen

Opinnäytetyö 49 s., liitteet 3 s.

Marraskuu 2010

Oikean tiedon saaminen omasta työstä tai työympäristöstä ei aina välttämättä toimi jokaisessa yrityksessä. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on antaa välitöntä apua siistijöille, jotka joutuvat toimimaan työssään yksin ja tekemään päätöksiä itsenäisesti niin, että siitä on apua kokonaisvaltaisesti työntekijöille.

Opinnäytetyö tehtiin Pirkanmaan Osuuskaupan ravintolasiivouksen yksikölle. Tarkoitus oli suunnitella ja toteuttaa Pirkanmaan Osuuskaupan ravintolasiivouksen asiakasyrityksille omat kohdekansiot perehdytyksen tueksi.

Opinnäytetyötä varten kartoitettiin alueet, joista työntekijät voivat tarvita informaatiota. Esimerkkikansion lisäksi tarkoitus on vuoden 2010 loppuun mennessä koota jokaiseen kohteeseen vastaavanlainen kansio, joihin tulee tietoa työnantaja organisaatiosta, siivouksesta, ergonomiasta ja työturvallisuudesta.

Asiasanat: Siivous, perehdytys, kohdekansio, Pirkanmaan Osuuskauppa, ravintolasiivous.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Service Management

JÄRVINEN, EIJA: Restaurant Cleaning, Compiling a Target Folder

Bachelor's thesis 49 pages, appendices 3 pages
November 2010

Receiving correct information about one's work or working environment does not always necessarily function in every company. The purpose of this thesis is to present immediate help to cleaners, who have to work by themselves and make independent decisions that offer help to employees comprehensively.

The thesis was made to the restaurant cleaning unit of Pirkanmaan Osuuskauppa. The purpose was to plan and execute an individual target folder to support orientation for customer companies of restaurant cleaning in Pirkanmaan Osuuskauppa.

The subject matters about which employees might need information on were surveyed for the thesis. In addition, the purpose is to gather for each target company a similar folder that includes information on employer organization, cleaning, ergonomics and occupational safety by the end of year 2010.

Keywords: Cleaning, orientation, target folder, restaurant cleaning

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TYÖN TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KOHDEKANSION SISÄLTÖ	7
2.1 Teoreettinen viitekehys.....	7
2.2 Asiakaskohteet	8
2.3 Kohdekansion sisältö.....	8
3 SIIVOUSTYÖN PEREHDYTYS JA TYÖNOPASTUS	11
3.1 Merkitys ja tavoitteet siivoustyössä.....	11
3.2 Suunnittelu ja seuranta.....	13
4 TYÖTURVALLISUUS RAVINTOLOISSA KÄYTÄNNÖN ESIMERKEIN	15
4.1 Työsuojelu osana työturvallisuutta.....	15
4.2 Riskikartoitus	16
4.2.1 Työ- ja suojavaatetus.....	17
4.2.2 Sisäilma	18
4.2.3 Eritetahrat ja huumeneulat.....	20
4.2.4 Uhkatilanteet.....	21
5 ERGONOMIA RAVINTOLASIIVOUKSESSA	23
6 SIIVOUKSEEN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ	26
6.1 Yleisesti siivoukseen vaikuttavia tekijöitä	26
6.2 Siivousaineiden ryhmittely	29
6.3 Ravintolasiivoukseen vaikuttavia tekijöitä.....	31
6.3.1 Siivousvälineet ja koneet	32
6.3.2 Värikoodit.....	35
6.3.3 Ravintolasiivouksessa yleisesti käytetyt pesuaineet	35
7 KOHDEKANSION LAADINNAN PROSESSI	38
8 KOHDEKANSIO.....	39
8.1 Kohdekansion merkitys esimiehelle.....	40
8.2 Kohdekansion merkitys työntekijälle.....	40

9 POHDINTA	42
LÄHTEET	43
LIITTEET.....	47

1 JOHDANTO

Tein opinnäytetyöni Pirkanmaan Osuuskaupalle, jossa suoritin syventävän harjoitteluni kesällä 2010. Pirkanmaan Osuuskaupan ravintolasiivousyksikkö on perustettu vuonna 2007.

Pirkanmaan Osuuskaupan työntekijöille on olemassa perehdytysopas itseopiskelua varten, jossa on yleisesti tietoa Pirkanmaan Osuuskaupasta, työsuojelutoiminnasta ja henkilöstön kehittämisestä. (Oja 2009, 12.) Tämän rinnalle haluttiin kuitenkin kansio joka sisältäisi näiden tietojen lisäksi myös tietoa esimerkiksi siivoukseen liittyvistä asioista. Päädyttiin suunnittelemaan ravintolasiivoukselle oma kohdekansio, joka olisi työntekijän tukena jokapäiväisessä toiminnassa.

Nykyään yrityksen sisäinen perehdytys tapahtuu yhdessä työnopastuksen yhteydessä, noin yhden viikon ajan. Tällöin uusi työntekijä kulkee työpäivän kokoneemman työntekijän kanssa, joka neuvoo ja opastaa ”talontavoille”. Tässä on riskinsä, että uuden työntekijän tietoon ja itse työhön ei panosteta yhtä paljon. Niin sanotun hiljaisentiedon siirtyminen on myös tärkeää uuden työntekijän kannalta. Perehdyttäjällä/opastajalla voi olla sellaista tietoa, työtavoista tai työympäristöstä, joka voi olla tärkeää mutta jää syystä tai toisesta kertomatta.

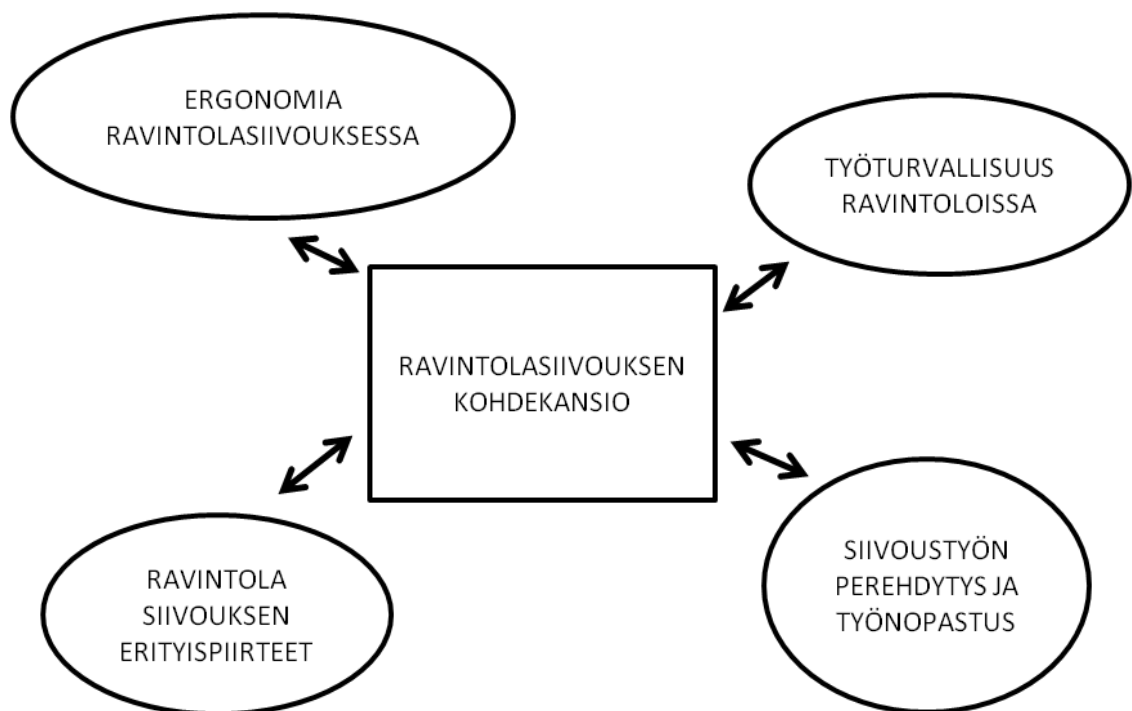
Kohdekansion avulla kaikki työntekijät saavat samanlaisen lähtökohdan perehdytyksessä eikä kaikki jää vain arvailujen varaan, onko uudelle työntekijälle kerrottu kaikki oleellinen. Kansion sisältö on joka kohteessa sama, vain siivoustyönohjeistus muuttuu riippuen asiakaskohteesta ja siellä sovitusta töistä.

2 TYÖN TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KOHDEKANSION SISÄLTÖ

2.1 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyössä käsiteltävät aihealueet ovat mielestäni perusasioita jotka odotetaan löytyvän kansion sivuilta. Pääpiirteittäin näitä olivat: Perehdytys ja työnopastus, ergonomia, työturvallisuus ja siivouksessa huomioitavat asiat. Aihealueista löytyvä tieto on monipuolista, joten rajaaminen on vaikeaa.

Alla oleva kuvio (1) kuvaa opinnäytetyön teoreettista sisältöä eli mistä asioista kohdekansioon on koottu tietoa.

KUVIO 1. Työn teoreettinen viitekehys

2.2 Asiakaskohteet

Jokaiseen asiakaskohteeseen on tehty sopimus joka määrittelee sen mitä päivittäinen siivous pitää sisällään. Asiakaskohteet vaihtelevat tällä hetkellä perheravintoloista yökerhoihin ja kahvioihin, joten siivoukseen sisältyy ravintolasta riippuen myös näiden keittiöiden siivousta. Tällöin hygieenisuus on avainasemassa siivousta tehdessä. Ravintoloista riippuen kansion sisältö voi vaihdella jonkin verran mutta perusasiat, kuten tulosteet, työturvallisuus, yritys ja ergonomia tiedot pysyvät samoina.

Haastavaksi ravintolasiivouksen tekee sen, että ravintolat aukeavat aamupäivästä ja ovat yleensä auki jopa aamuyöhön. Tällöin siivoukseen ei jää kuin muutama tunti aikaa. Työn tehokkuus astu kuvaan varsinkin silloin, jos kohteessa likaisuusaste on erityisen suuri. Ravintoloissa työntekijät työskentelevät vuoroissa ja eivät välttämättä ole halukkaita panostamaan enää siivoukseen (Lynn 2006, 4). Siistijöiltä odotetaan myös joustavuutta, koska asiakkaina voi olla myös 24 tuntia auki olevia liikennemyymälöitä, joissa siivous tapahtuu asiakkaiden läsnä ollessa.

Asiakaskohteisiin on omat turvahälytinkoodit, jotka annetaan jokaiselle työntekijälle henkilökohtaisesti ja joista tämä on työsopimuslainmukaisen salassapitovelvollisuuden mukaan vastuussa. Salassapitovelvollisuus säilyy vielä senkin jälkeen kun työntekijä on päättänyt työsuhteensa.

2.3 Kohdekansion sisältö

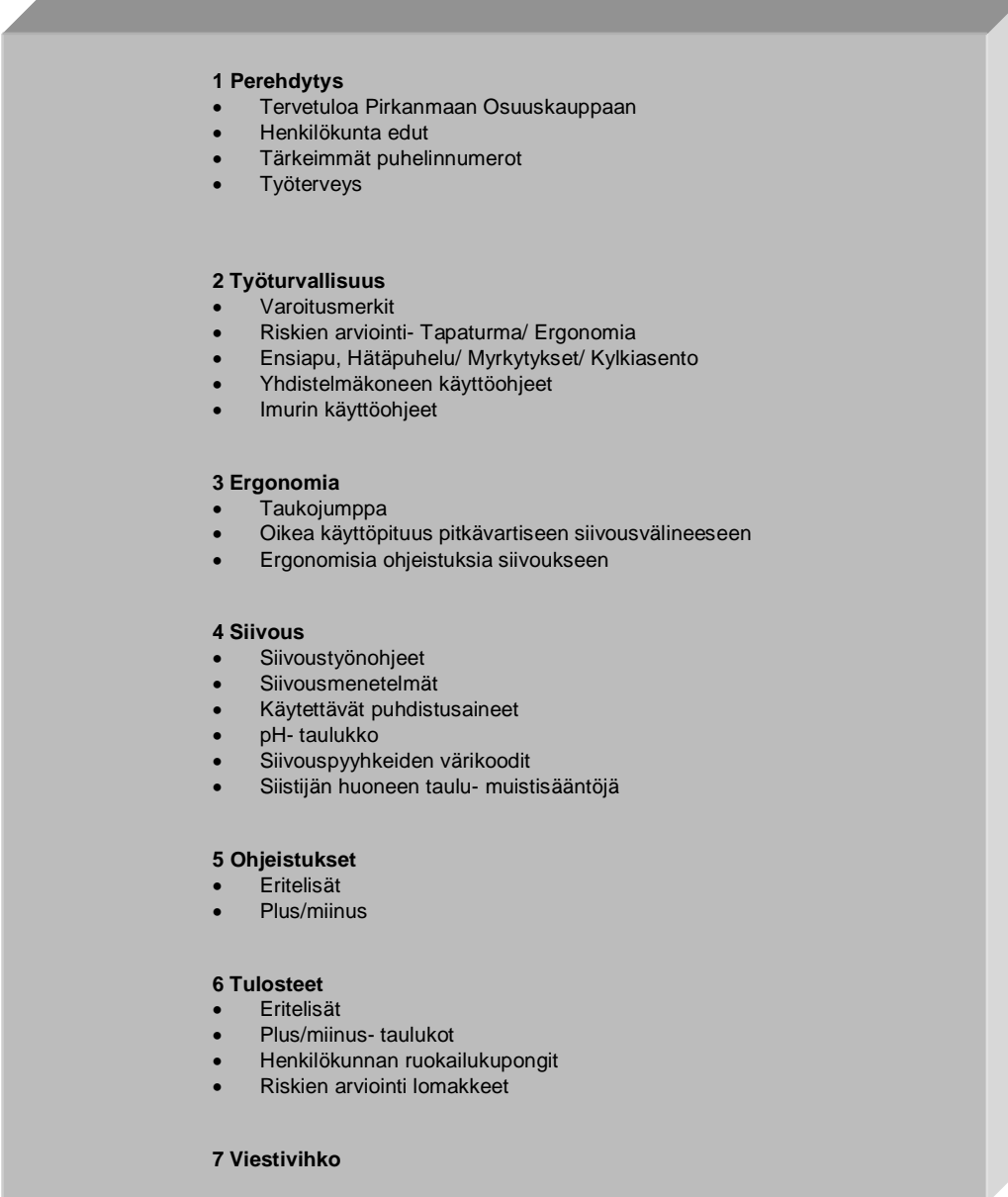
Esimerkkikansio on ns. nopeansyömisen ravintolan, kohdekansion sisällysluettelo (kuvio 2). Koska kaikki kansiot ovat sisällöltään periaatteessa samanlaisia lukuun ottamatta siivoustyönohjeistusta tai esimerkiksi erilaisten käytössä olevien laitteiden ohjekirjoja, voidaan luettelo pitää vakiona.

Perehdytyksen tavoitteena on antaa työntekijälle perustiedot yrityksen organisaatiosta ja sen toimintatavoista, sekä luoda hyvä alku siivousorganisaation, työntekijän ja asiakaskohteiden yhteistyölle (Kivikallio 2009, 24). Kansioon halutaan tietoa yrityksestä, joten tähän oli hyvä yhdistää Pirkanmaan Osuuskaupan perehdytysopas, joka kuuluu kaikkien yrityksen työntekijöiden velvollisuuksiin lukea.

”Mitä enemmän läheltä piti - tilanteita ja lieviä tapaturmia esiintyy, sen todennäköisemmin tapahtuu vakavia tapaturmia” (Santalahti & Mäkeläinen 2001, 5). Tämä halutaan välttää antamalla siistijöille apua miten välttää riskit ja kuinka toimitaan, jos kuitenkin jotain tapahtuu työpaikalla. Varoitusmerkit ovat apuna kun käsitellään esimerkiksi puhdistusaineita, joita tarvitaan työskennellessä. Myös oman työympäristön riskienarviointiin, jos tällaisen huomaa, auttaa riskienarviointikaavake.

Siivous määritellään keskiraskaaksi työksi, siksi katsotaan ergonomian olevan tärkeä osa kansion sisältöä. Ergonomian määritellään ihmisen ja toimintajärjestelmän vuorovaikutuksen tutkimiseksi ja kehittämiseksi niin, että ihmisen hyvinvointi ja järjestelmän suorituskyky paranee. Oikean ergonomian avulla työ, työvälineet, työympäristö ja muu toimintajärjestelmä sopeutetaan vastaamaan ihmisen ominaisuuksia ja tarpeita. Ergonomian avulla halutaan parantaa ihmisen turvallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä, sekä järjestelmien häiriötöntä ja tehokasta toimintaa. (Jääskeläinen 2010).

Siivousyrityksen kohdekansion ollessa kyseessä on itsestäänselvyys, että kansion sisältä löytyy tarvittava tieto siivoukseen liittyvistä asioista. Kaikki kansiossa oleva tieto on havainnoitu ja koottu käytännöntyön ohella, eli mistä asioista siistijät tarvitsevat kipeimmin apua.

1 Perehdytys
• Tervetuloa Pirkanmaan Osuuskauppaan
• Henkilökunta edut
• Tärkeimmät puhelinnumerot
• Työterveys
2 Työturvallisuus
• Varoitusmerkit
• Riskien arviointi- Tapaturma/ Ergonomia
• Ensiapu, Hätäpuhelu/ Myrkytykset/ Kylkiasento
• Yhdistelmäkoneen käyttöohjeet
• Imurin käyttöohjeet
3 Ergonomia
• Taukojumppa
• Oikea käyttöpituus pitkävärtiseen siivousvälineeseen
• Ergonomia ohjeistuksia siivoukseen
4 Siivous
• Siivoustyönohjeet
• Siivousmenetelmät
• Käytettävät puhdistusaineet
• pH- taulukko
• Siivouspyyhkeiden värikoodit
• Siistijän huoneen taulu- muistisääntöjä
5 Ohjeistukset
• Eritelisät
• Plus/miinus
6 Tulosteet
• Eritelisät
• Plus/miinus- taulukot
• Henkilökunnan ruokailukupongit
• Riskien arviointi lomakkeet
7 Viestivihko

KUVIO 2. Kohdekansion sisällysluettelo

3 SIIVOUSTYÖN PEREHDYTYKSEN JA TYÖNOPASTUKSEN

Työsuojelulainsäädännössä on useita työnantajaa velvoittavia määräyksiä työhön perehdyttämisen järjestämiseksi. Käytännössä lähin esimies on vastuussa perehdyttämisen ja opastuksen suunnittelusta, toteuttamisesta ja valvonnasta. Hän voi delegoida erilaisia perehdyttämiseen ja opastuksen liittyviä tehtäviä koulutetulle työnopastajalle, mutta vastuu kuitenkin säilyy aina linjajohdolla ja esimiehellä. Varsinaiseen perehdyttämisen toteutukseen osallistuvat perehdyttäjän ja perehdytettävän henkilön lisäksi myös työtoverit ja asiakkaat. (Penttinen & Mäntynen 2009, 2.)

Jotta siivoustyö sujuisi ongelmitta uudessa yrityksessä ja työntekijä olisi mahdollisimman sitoutunut työhönsä, tulisi perehdytys kohteisiin olla mahdollisimman perusteellinen. Perehdytyksellä tarkoitetaan kaikkia niitä tehtäviä, joilla uusi työntekijä oppii tuntemaan työpaikkansa ja työnsä (Kangas 2004, 11). Työnopastukseen taas kuuluvat kaikki ne asiat, jotka liittyvät itse työn tekemiseen. Kuten esimerkiksi työkokonaisuus, mistä vaiheista ja osista työ koostuu sekä millaista tietoa ja osaamista työssä vaaditaan. Lisäksi on hyvä tietää koneista ja välineistä, joita työssä tarvitaan sekä työturvallisuudesta ja terveystarpeista. (Penttinen & Mäntynen 2009, 2.)

3.1 Merkitys ja tavoitteet siivoustyössä

Henkilöstön kehittäminen esittää tärkeää osaa perehdyttämisessä sekä työnopastuksessa. ”Ne voidaan nähdä investointina, jolla lisätään henkilöstön osaamista, parannetaan laatua, tuetaan työssä jaksamista ja vähennetään työtapaturmia ja poissaoloja. Kyseessä on jatkuva prosessi, jota kehitetään henkilöstön ja työpaikan tarpeiden mukaan.” (Penttinen & Mäntynen 2009, 2.)

Työntekijälle hyvä perehdytys voi merkitä paljon. Taidot ja osaaminen tuovat omaan työhön mielekkyyttä ja tyydytystä mutta myös tunteen että on mahdollista selvitä työn vaatimuksista vähemmällä stressillä, henkisellä ja fyysisellä kuormituksella. Mitä paremmin työ opetetaan työntekijälle, sitä nopeammin hän saavuttaa suoritustason joka tyydyttää työntekijää itseään että työnantajaa. Esimiehen kannalta perehdyttämisen- ja opastamistilanteessa opitaan tuntemaan työntekijä paremmin. Näin helpottuu myös ongelmien ratkaisu. (Lepistö 2002, 14.)

Asiakas on yritykselle tärkein. Palvelu ja tuote ovat heitä varten. Asiakkaalle työn hinta- laatusuhde on tärkeä eli mahdollisimman hyvää laatua kohtuullisella hinnalla. Jos työntekijä on perehdytetty ja opastettu työhönsä mahdollisimman hyvin, vähentää se virheitä ja vaihtuvuutta. Tämä on tärkeää varsinkin silloin jos ollaan asiakkaan kanssa vuorovaikutuksessa. Tämä ratkaisee paljon, onko asiakas tyytyväinen vai ei. Vuorovaikutustilanteissa palvelun tuottaja voi näyttää kuinka paljon tämä on valmis panostamaan palvelun onnistumiseen. Nämä vuorovaikutustilanteet ovat uniikkeja ja hetkessä ohi, jolloin on enää myöhäistä muuttaa asiakkaalle syntyneitä mielikuvia. (Lepistö 2002, 14.)

Hyvin hoidettu perehdytys tukee yrityksen ja työntekijän tavoitteita, se rohkaisee työntekijää. Perehdytettävä tuntee itsensä tervetulleeksi yritykseen ja sitouttaa tulokkaan. Hyvällä perehdytyksellä voidaan myös välttää työntekijän turhat virheet ja saada tehokkaampi työntekijä, näin ollen saadaan yritykseen kustannus säästöjä. (Kangas 2004, 11.)

Työhön perehdyttämistä ja opastamista tarvitaan jos,

- työ on tekijälleen uusi
- työtehtävät vaihtuvat
- työmenetelmät muuttuvat

- hankitaan ja otetaan käyttöön uusia koneita, laitteita ja aineita
- työ toistuu harvoin
- turvallisuusohjeita laiminlyödään
- työpaikalla sattuu työtaturma tai havaitaan ammattitauti
- annetussa työnopastuksessa havaitaan puutteita
- tilanne poikkeaa tavanomaisesta
- havaitaan virheitä toiminnassa ja puutteita tuotteiden ja palvelujen laadussa.

(Penttinen & Mäntynen 2009, 4.)

3.2 Suunnittelu ja seuranta

Hyvällä suunnittelulla ja toteuttamisella saavutetaan halutut tavoitteet. Yleisiä ohjeistuksia ja neuvoja löytyy kirjoista mutta jokainen yritys toteuttaa perehdytyksen ja työhön opastuksen omalla tavallaan. Perehdyttäminen on jatkuvaa toimintaa ja siksi sitä on syytä myös kehittää jatkuvasti. Ensin luodaan perehdyttämisjärjestelmä jonka jälkeen aletaan kehittämään haasteellisinta osuutta, toiminnan vakiinnuttamista. (Lepistö 2002, 26.)

Perehdytyssuunnitelma on hyvä tehdä jo etukäteen, koska silloin voimme vaikuttaa tulevaisuuteen. Suunnittelulla pyritään pohtimaan ennalta tietoisesti ja tavoitteellisesti asioita, jolla voidaan vaikuttaa työntekijän toimintaan. Perehdytyssuunnitelman ollessa perusteellista, tuo se toimintaan suunnitelmallisuutta ja tehokkuutta. Hyvä suunnitelma on joustava, jota voidaan käyttää muuttuvassa ympäristössä. (Kangas 2004, 12.)

Perehdytyksen suunnittelussa tärkein huomio on työntekijä. Millainen kokemus työstä on jo ennestään ja kuinka kauan perehdyttämisen on tarkoitus kestää. Tutustumalla uuteen tulokkaaseen ja katselemalla häntä yksilönä, voidaan tarkastella hänen osaamistaan ja kokemustaan suhteessa yritykseen. (Kjelin & Kuusisto 2003, 56.)

Seuranta tehdään kaiken aikaa. Tällöin mietitään miten perehdytys tai työhön opastus suunnitelmaa voidaan kehittää ja miten sen toteutus onnistuu. Suunnittelun ollessa perinpohjainen on seuranta osuus jo helpompaa. Seuranta kohdistuu tavoitteiden toteutumiseen ja lopussa seurannalla varmistetaan suunnitelman toteutus. Esimiehellä on vastuu suunnitelman toteuttamisesta ja tällöin kannattaa miettiä, mitä pitää varoa? Mitä pitää korjata ja miten? Miten seuraava suunnitelma olisi hyvä tehdä? (Lepistö 2002, 26.)

Eli lyhyesti sanottuna: ”Hyvä perehdyttäminen ja opastus edellyttävät suunnitelmallisuutta, dokumentointia, jatkuvuutta ja huolellista valmentautumista. Seuranta ja arviointi kuuluvat suunnitelmaan. Suunnittelu sisältää myös perehdyttäjien ja opastajien koulutuksen ja tarvittavan aineiston.” (Penttinen & Mäntynen 2009, 2.)

4 TYÖTURVALLISUUS RAVINTOLOISSA KÄYTÄNNÖN ESIMERKEIN

Ihmettelen miksi työpaikoilla pitää ensin tapahtua jotain ennen kuin otamme huomioon tarpeelliset toimenpiteet tilanteiden ehkäisemiseksi? Työelämässä ollessani olen kohdannut monia tapauksia, joissa oikeaoppinen opastus ja perehdytys olisivat voineet ehkäistä tapahtuneita epämieluisia tilanteita. Tapaturmia sattuu, mutta niissä oikein toimiminen riippuu paljon yksilöstä ja siitä miten tilanteisiin reagoidaan.

4.1 Työsuojelu osana työturvallisuutta

Työsuojelun ensisijainen tehtävä on tiedottaminen ja ennaltaehkäisy (Virtala-Kantola 2002, 3). Tehokkaalla työsuojelulla edistetään työturvallisuutta. Tehokas työsuojelu on järjestelmällistä ja perustuu yhteistyössä tehtyihin suunnitelmiin sekä riskikartoitukseen eli työpaikan vaarojen arviointiin. Työsuojelun tulisi olla myös osana jokapäiväistä työntekoa, koska silloin on työpaikalla helppo luoda yhteisiä työsuojelukäytäntöjä ja toimintatapoja. (Työturvallisuuskeskus 2010b.)

Työsuojelusta on vastuussa erityisesti työnjohto mutta myös työntekijällä on vastuunsa. Laissa ei ole määrätty yhtäläistä vastuuta niiden välillä, jotka näyttävät suunnan ja luovat käytännöt ja niiden jotka ovat palkattuja seuraamaan. Työturvallisuuslain suhteen työnantajilla on merkittävästi enemmän vastuuta kuin työntekijöillä. (Hughes & Ferrett 2009, 37.)

Jokaisen on hyvä tuntea oma työnsä ja työympäristössä piilevät vaarat sekä, jos mahdollista tiedettävä, miten niiltä voi suojautua. Jokaisella on velvollisuus noudattaa yhteisiä turvallisuusohjeita, ottamaan huomioon työpaikan vaaratekijät ja havaitessaan työympäristössään puutteita, ilmoittamaan niistä esimiehelleen tai työsuojeluvaltuutetulle. (Työturvallisuuskeskus 2010b.)

Työnantajien on suojeltava työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta. Työturvallisuudessa on kyse järkevistä, tasapuolisista toimista jotka suojelevat ihmisiä – ei tarpeettomasta byrokratiasta ja paperityöstä. (Hughes & Ferrett 2009, 38.)

Oikeat riskien kartoitus, suojautuminen ja työtavat auttavat luomaan turvallisen työympäristön niin siistijälle itselleen kuin työyhteisölle. Työskennellessä ravintolasiivouksessa on huomioitava myös fyysiset tekijät, jotka voivat kuormittaa siistijöitä. Fyysiset tekijät voivat olla esimerkiksi, korkea tai matala lämpötila, veto, kosteus, pöly ja valaistus. (Valkosalo 2009, 167.)

4.2 Riskikartoitus

Riskienhallinta on osana ennaltaehkäisevää työturvallisuutta yhdessä perehdyttämisen kanssa. Työnantaja kartoittaa työntekijän kanssa työturvallisuusriskit ja suunnittelee ennaltaehkäisyn sekä ohjeistuksen. Työsuojelun järjestäminen työntekijöille on kuitenkin työnantajan vastuulla. Myös työntekijällä on omat velvollisuudet työturvallisuuteen liittyen. (Valkosalo 2009, 172.) Työturvallisuuskorttikoulutus on valtakunnallinen menettelytapa, jonka tavoitteena on parantaa yhteisten työpaikkojen työturvallisuutta. Työturvallisuuskorttikäytäntö otettiin laajamittaisesti käyttöön vuoden 2003 alusta. (Työturvallisuuskeskus 2010b.) Vaaratekijät voidaan luetteloida fyysiset, ergonomiset, kemialliset ja biologiset vaaratekijät sekä tapaturmavaaroihin että henkisiin kuormittumisiin (Virtala-Kantola 2002, 14).

Mielestäni, suorittaessa siivoustyötä pitää muistaa, että siivoustyön jälki vaikuttaa asiakasturvallisuuden lisäksi ravintolassa asioivien asiakkaiden turvallisuuteen. Esimerkiksi neulat, eritteet, liukastumiset ja lasinsirut voivat vahingoittaa muitakin kuin vain itse siivoustyönsuorittajaa.

4.2.1 Työ- ja suojavaatetus

Siivoustyössä käytettävät henkilösuojaimet ovat toissijainen torjuntakeino, jota käytetään kun riskejä ei voida pienentää muilla keinoilla. Ensisijaisiksi keinoiksi katsotaan työjärjestelyt ja tekniset keinot. Henkilösuojaimilla tarkoitetaan laitteita, suojavaatetta jotka on tarkoitettu suojaamaan käyttäjänsä terveyttä. Tällaisia ovat esimerkiksi siivoustyössä useimmin tarvittavat suojakäsineet ja jalkineet, sekä hengityssuojaimet että erilaiset suojavaatteet. (Virtala- Kantola 2002, 15.)

Työvaatteita valittaessa tulisi sen perustua ensisijaisesti työntekijän hyvinvointiin. Työvaatteen tulisi olla mukava päällä, helppohoitoinen ja kestävä. Työvaatteiden ei pitäisi estää liikkumista tai kurkottelua ja kumartelua. (Lausjärvi & Leipälä 2004, 11.) Työvaatteet antavat toiminnalle asiantuntevan kuvan ja mainostavat yritystä (Lynn 2006, 127). Työkenkien tulee olla jalkoihin sopivat, jotta jaksoo työskennellä jalkojen varassa koko päivän. Työn laadusta riippuen niiden tulisi suojata kemiallisilta haitoilta, kuten syövyttäviltä puhdistusaineilta, sähköiskuilta tai liukastumisilta. (Lausjärvi & Valtiala 2006, 97.)

Kertakäyttökäsineet ovat pääasiassa joko muovi- ja kumikäsineitä. Käsineet suojaavat ihoa tartuntataudeilta, naarmuuntumisilta ja pesuaineiden haittavaikutuksilta. (Lausjärvi & Valtiala 2006, 96- 97.)

Ravintolalta tuli pyyntö siivota ravintolan kellarissa oleva tankkihuone, jossa säilytettiin myytäviä juomia. Ravintolapäällikön mukaan lattialle oli valunut jotain ”töhnää” joka oli homehtunut. Emme olleet varautuneet siihen, miten suuri alue

oli siivottavana ja kun menimme paikanpäälle, koko suuren tankin alunen oli täynnä sitkeitä tahroja, joka oli päältä homeessa. Yritimme pyyhkiä lattiaa ensin kostealla mutta huomasimme lopulta että home oli niin irtonaista ja kevyttä että se nousi ilmaan ja joutuisimme hengittämään sitä. Hengityssuojaimia ei ollut. Lopulta päädyimme kastelemaan homehtuneen alueen ja levittämään päälle märkiä lattiapyyhkeitä ettei home pääsisi ilmaan. Home imeytyi melkein kokonaan lattiapyyhkeisiin ja loppu osa veteen. Lattiapyyhkeet heitimme roskeen, samoin osan välineistä jotka menivät pilalle työskennellessä.

Puutteellinen suojarustus olisi ollut syy kieltäytyä työstä. Hengityssuojaimet olisivat olleet hyvä käyttää mutta koska niitä ei ollut sillä hetkellä saatavilla, keksimme muun ratkaisun ja päätimme vastaisuuden varalle hankkia tarvittavat välineet ja suojaimet.

Hengityssuojaimet, ovat harvemmin käytössä ja niitä olisi hyvä käyttää useammin kuin ymmärretään. Yleisesti suojaimia käytetään silloin kun siivottavassa paikassa on runsaasti pölyä, mutta unohdetaan silloin kun ilmassa on terveydelle vaarallisia höyryjä tai huujuja. (Lausjärvi & Valtiala 2006, 96- 97.)

4.2.2 Sisäilma

Työturvallisuuskeskuksen mukaan (2010a) yleisimmät sisäilmahaitat ovat,

- tunkkaisuus ja epämiellyttävät hajut
- ilman epäpuhtaudet, kuten pölyt, allergeenit, mikrobit ja kaasumaiset aineet
- veto ja puutteellinen ilmastointi
- liian korkea tai alhainen lämpötila
- ilman kuivuus tai liiallinen kosteus

Terveyshaittojen lisäksi sisäilman heikko laatu aiheuttaa epäviihtyvyyttä työpai-
kalla. Huonon ilmanvaihdon vuoksi työntekijöiden vireystila laskee, ja epäpuh-
tauksien pitoisuus ilmassa saattaa nousta haitalliselle tasolle. (Työturvallisuus-
keskus 2010a.)

Olin heinäkuun kovilla helteillä aamulla siivoamassa ravintolaa. Siivous tapahtui
reilusti ennen avaamista (Klo 5.30→), joten ilmastointi ei ollut päällä. Lämpötila
kipusi lähemmäksi 30 astetta sisällä. Olo tuntui välillä todella voimattomalle ja
jouduimme huolehtimaan tarkasti juomisestamme sekä tauotuksesta, jotta jak-
saisimme koko päivän.

Tällaisessa tilanteessa ei välttämättä tule huomioitua juomataukoja. Siistijöiden
työ on nopeatahtista ravintoloiden aukeamisen vuoksi, joten kiirettä pidetään
monesti yhtenä yleisimmistä syistä, ettei kunnon taukoja ehditä pitää. Vaikka
esimies antoi ohjeeksi pitää tarpeeksi taukoja ja juoda mahdollisimman paljon,
olisi lisäksi noina hellepäivinä voinut ilmastoinnin laittaa päälle ravintoloissa
muutamaa tuntia aikaisemmin.

Mielestäni työssä jaksamiseen ja viihtymiseen vaikuttaa paljon sisäilma. Sisäil-
ma ravintoloissa on varsinkin kesällä varsin heikkoa, koska ilmastointi laitetaan
päälle tiettyinä aikoina eikä siksi turvaa vaihtuvaa raikasta ilmaa siistijälle aamul-
la. Tämä johtaa siihen, että sisäilma voi nousta tuskastuttavan kuumaksi, joka
taas laskee työsuoritusta ja lisää taukojen pitoa. Ilmanlaatua kannattaa tarkkail-
la myös käytettäessä höyrystyviä pesuaineita pienissä tiloissa. Tuuletus on tär-
keää, koska jotkin pesuaineet saattavat olla hengittäessä vaarallisia.

4.2.3 Eritetahrat ja huumeneulat

Ravintolasiivouksessa yksi ajankohtaisimmista asioista on käytettyjen huumeneulojen käsittely ja eritetahrojen pudistaminen, jotka kuuluvat työsuojeluun. Näihin toimenpiteisiin on määrätty omat ohjeensa, joita noudattaen voidaan siivota turvallisesti. (Valkosalo 2009, 168.) Siivouksen yhteydessä niitä voi löytyä lähes mistä tahansa. Erityisen tarkkana kannattaa olla wc- tiloissa ja julkisissa tiloissa joissa liikkuu paljon ihmisiä. Tärkeintä on, ettei likainen ns. tuore, verinen neula jota on juuri käytetty huumeen pistoon, osu siistijän käsiin tai kehoon. (Virtala- Kantola 2002, 22.)

Siivosin nuoruudessani yrityksessä, joka oli erikoistunut ravintolasiivouksiin. Työkengät olivat omat ja koska oli kesähelle, pidin sandaaleita. Kannoin raskasta roskasäkkiä ja laskiessani sen maahan, laskin sen vahingossa jalkani päälle. Jokin pisti jalkaan ja siitä alkoi vuotaa verta. Hätä oli suuri, koska ravintolassa oli edellisenä viikkona löydetty huumeneuloja. Yritin varovasti kaivaa roskien joukosta piston aiheuttajaa, turhaan. Koska säkissä oli myös lasisilppua, en tutkinut sitä sen tarkemmin vaan menin työnantajani käskystä vasta seuraavana päivänä lääkäriin. Onnekseni pääsin säikähdyksellä.

Tämä tapaus olisi voitu ehkäistä hyvillä työkengillä ja perusteellisella opastuksella kuten oikealla nostoasennolla tai kärryillä, joilla roskasäkin olisi voinut kuljettaa jäteastian luokse. Kokemattomuus näkyi ja oikeaoppinen toiminta ei tässä tapauksessa ollut tiedossani.

Myös veritahrojen siivoamisessa tulee olla tarkkana. Hanskojen käyttöä suositellaan molempien käsittelemisessä ja varsinkin neulojen kohdalla tulisi huomioida erityisesti kun käsitellään roskia, joiden sekaan käytettyjä neuloja voidaan piilottaa. (Valkosalo 2009, 168.)

4.2.4 Uhkatilanteet

Siivouksen ollessa usein yksintyöskentelyä saattavat työntekijät joutua työmatkoilla tai työaikoina uhkaus-, rikos- tai väkivaltatilanteisiin. Ennaltaehkäisevä toiminta auttaa selviytymään näistä tilanteista. Jos vakavaan uhkatilanteeseen kuitenkin joudutaan, parasta on yrittää paeta tilanteesta ja soittaa poliisille tai hätänumeroon. (Virtala- Kantola 2002, 27.) Toiminta tapaturmien, sairaskohtauksien ja tulipalon sattuessa pitäisi olla jokaisella työntekijällä perustietona. Tärkeintä on selvittää jo ennakolta, miten toimia ja mistä saa apua, työskennellessä yksin (Virtala- Kantola 2002, 18).

Kokemani mukaan siivousalalla vaaratilanteita voivat aiheuttaa useat eri asiat, näistä esimerkkinä: liukastumiset, kuormittavuus, nostot, huumeneulat, siivousaineet ja sähkö. Vaikka perehdyttämisen lomassa ja työpaikkaan tutustuttaessa työntekijälle kerrotaan asiakaskohteesta, on kuitenkin työntekijän velvollisuus ottaa selville missä ovat esimerkiksi hätäuloskäynnit ja ensiapukaapit. Myös työvälineiden ja -laitteiden kunto tulee huomioida, eli ilmoitusvelvollisuus esimerkiksi rikkinäisestä pölynimurista. Näin vältetään henkilö ja omaisuus vahingoilta, kuten sähköiskulta, joista voi kehittyä jopa tulipalo.

Olin aamubarhaisella siivoamassa ravintolaa ja siirryin siivoamaan WC-tiloja. Miesten ja naisten WC on vastakkain noin parin metrin levyisellä käytävällä. Ovet aukeavat vastakkain. Asetin siivousvälineet käytävälle ja menin siistimään miesten WC:ä. Kuului kolaus ja teräväkuivain kaatui ulkopuolella ovea vasten lattiaa myöten niin, etten saanut ovea auki, koska se oli ”tunkkina” naisten ja miesten vessan välissä. Onneksi minulla oli puhelin taskussa ja pystyin soittamaan apua.

Tapaus, jota kukaan ei ollut edes kuvitellut tapahtuvan. Teräväkuivain vain sattui olemaan väärässä paikassa väärään aikaan ja väärän pituinen. Tämän tapahtuman seurauksena, esimieheltä tuli käsky pitää puhelimet käden ulottuvilla, vastoin Pirkanmaan Osuuskaupan yleisiä ohjeita, hätätilanteiden varalta.

Suunnittelu on vain osa oman työn kehittämistä. Suunnitelmien toteuttaminen käytännössä on tärkeää ja suunnitelmista sekä käytännön työstä tulisi myös oppia jotain, jotta kehittäminen onnistuu kokonaisvaltaisesti. (Kivikallio 2009, 25.)

5 ERGONOMIA RAVINTOLASIIVOUKSESSA

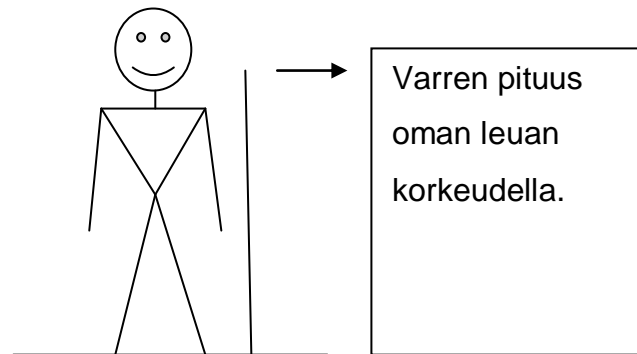
Ergonomian mukaan tavoitteena on kehittää ihmisen hyvinvointia parantamalla työvälineitä ympäristöä ja muita toimintajärjestelmiä (Jääskeläinen 2010). Työtä kehittämällä voi välttää riskit väärin ergonomisten liikkeiden aiheuttamiin ongelmiin. Kuormittavuuden arviointi ja taukojen pitäminen, taukojen aikana verryttely tai jopa pienimuotoinen taukojumppa auttavat jaksamaan. (Hopsu, L 2002, 10.)

Työskennellessä kiireessä ei työntekijä välttämättä huomaa väärää työasentoja. Tällaisia kuormittavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi nostelut, voiman käyttö, liika veden käyttö ja väärin asennetut työvälineet. Oikea työn suunnittelu nopeuttaa ja helpottaa työskentelyä sekä nostaa tuloksellisuutta. Kannattaa kiinnittää työskennellessä huomiota seuraaviin asioihin:

- Veden käyttö lisää työkuormitusta - uusissa työmenetelmissä käytetään vähemmän vettä
- yläraajojen samana toistuvat työliikkeet - erityisesti moppauksessa ja imuroidinnissa
- selän etukumarat asennot pyyhittäessä matalia tasoja, WC-istuinta jne.
- työskentely hartiatason yläpuolella esimerkiksi ikkunoiden, peilien ja kirjoitustaulujen pesussa
- varrellisten ja nivelin varustettujen työvälineiden käyttö vähentää huonoja työasentoja
- nostamista ja kantamista esiintyy lähinnä jätteiden käsittelyssä, kun jätesäkit viedään joko jätehuoneeseen tai ulos jätesäiliöön
- siivoustyö on kuormitukseltaan keskiraskasta työtä, mutta voi sisältää raskaitakin työvaiheita kuten lämpimän saunan pesu.

(Jääskeläinen 2010.)

Seuraavassa kuviossa (3) on esimerkki ergonomisesti oikean pituiseksi asennetusta siivousvälineen varresta.

KUVIO 3. Siivousvarren ergonominen pituus

Kehityksen edetessä työntekijät osallistuvat nykyisin paljon siivousyrityksissä työvälineiden ja koneiden valintaan. Tästä huolimatta työasennot eivät juurikaan ole parantuneet. Työpaikoilla nähdään harvemmin työttekniikoiden harjoittelua ja opastuksesta huolimatta ergonomiaan ei juuri kiinnitetä huomiota. Pitkävärtisen työvälineen säätämisen mahdollisuudesta huolimatta siistijät työskentelevät suurimman osan työajastaan toinen käsivarsi kohoasennossa. (Hopsu 2002, 12.) Myös voimankäyttöä kannattaa tarkkailla. Työtä tehdessä tarvittavan voiman käyttö tulisi olla vähäistä, koska ihmisen voimantuotto vaihtelee. Varsinkin naisilla on käsivoimat vain noin 50 % miesten käsivoimista. (Launis & Lehtelä 2009, 42.)

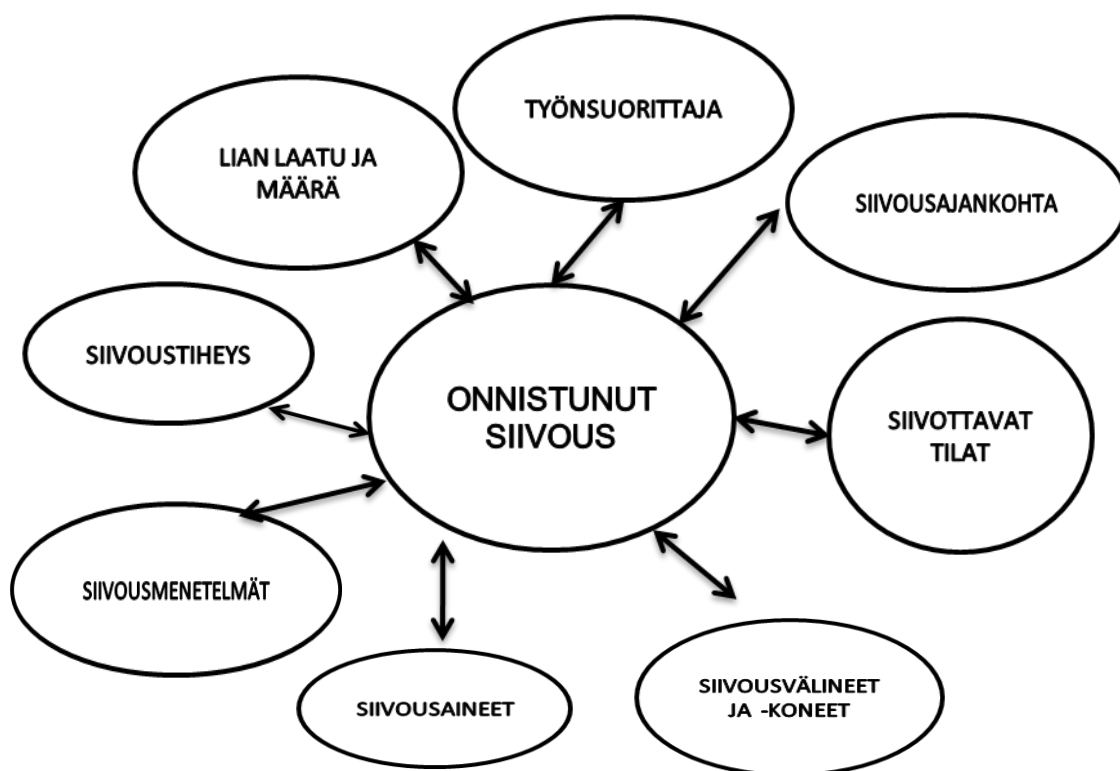
Vuosien saatossa on tehty myös tutkimuksia siistijöiden työn kuormittavuudesta ja erilaisten työmenetelmien vaikutuksesta työskentelyyn. Tutkimuksista on käynyt ilmi siistijöille työstä aiheutuvan tarpeettoman stressin kuormittavuus tekijöitä. Esimerkiksi vuonna 1998 tehdyn tutkimuksen mukaan edestakainen kävely, toistuvat liikkeet ja tavaroiden fyysinen kantaminen olivat fyysisen rasi-

tuksen suurimpia syitä (Pekkarinen & Anttonen 1998, 253). Ahtaat tilat ja varsinkin kiire, sekä kostea- ja märkämoppaus kuormittavat siivoustyössä. Tällaiset tilanteet aiheuttavat myös siistijöille tarpeetonta stressiä. (Hopsu & Kukkonen 2004, 36 - 37, 39; Rauramo 2008, 57.)

6 SIIVOUKSEEN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

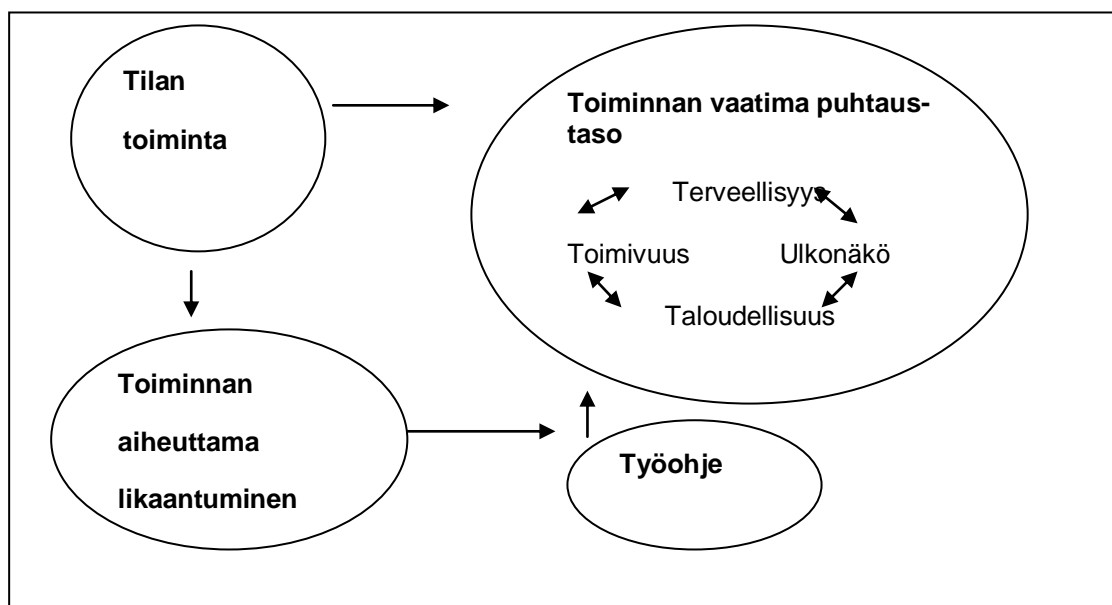
6.1 Yleisesti siivoukseen vaikuttavia tekijöitä

Hyvän siivouslaadun takaamiseksi tulee siivousta ajatella monesta eri näkökulmasta. Hahmottamisessa auttaa Leila Kakon luoma kuvio onnistuneesta siivouksesta (kuvio 4). Onnistuneeseen siivoukseen vaikuttavat mm. käytettävät välineet ja aineet kuin myös siistijän ammattitaito.

KUVIO 4. Siivouksen onnistumiseen vaikuttavat tekijät (Kakko 2004, 288, muokattu)

Siivoustyöohjeet sisältävät tehtävien töiden taajuuden eli kuinka usein työ tulisi tehdä, kerran päivässä, viikossa vai kuukaudessa. Puhdistettavien pintojen ja niissä käytettävien menetelmien ohjeet sekä mahdollisesti mitä välinettä tulisi tällöin käyttää. (Kivikallio 2009, 20.) Kuviossa 5, nähdään mitkä asiat vaikuttavat työohjeen syntyyn (Kivikallio 2009, 20).

KUVIO 5. Työohjeen syntyminen (Kivikallio 2009, 20)

Vedetön siivous on yleisesti käytetty termi, vaikka nimi voikin johtaa harhaan, sillä ilman vettä ei siivousta ole tarkoitus tehdä. Vedetön siivous on ympäristöstävällisempi ja ergonomisesti kevyempää siivota. Tällöin välineet esikäsitellään valmiiksi eikä pesuliukuksia kuljeteta mukana. Vedetön siivous on myös taloudellisempaa, koska pesuaineiden käyttö vähenee. (Lausjärvi & Valtiala 2006, 85.)

Ylläpitosiivous on säännöllisesti lyhyin väliajoin käsi- ja/tai konemenetelmin tehtävää siivousta, jolla säilytetään tilaan sovittu puhtaustaso. Ylläpitosiivous on yleensä määritelty palvelukuvauksessa tai työohjeissa. Perussiivousta tehdään silloin kun ylläpitosiivous ei enää katsota riittävän. Perussiivouksen avulla tilaan palautetaan sovittu puhtaustaso. (SFS 5967, 4.)

Halutun puhtaustason ylläpitämiseen on hyvä osata määritellä lian laatu (taulukko 1), oikea pesuaine ja puhdistustapa, sen poistamiseen. Suomen Standardisoimisliiton puhtausalan sanastossa lika määritellään seuraavasti: ”lika on pinnoilta erilaisin puhdistusmenetelmin poistettavissa oleva, pinnan käyttötarkoitusta haittaava aine”. Lika on peräisin ihmisestä, hänen toiminnastaan tai luonnosta. Suurin osa liasta tulee sisätiloihin, tilan käyttäjän mukana mutta myös ilmavirran kuljettamana. (Kääriäinen & Kivikallio 2009a.)

Likatyypit jaotellaan puhtausalalla seuraavasti:

TAULUKKO 1. Likatyypit ja niiden määritelmät (SFS 5967, muokattu)

Likatyypit	Määritelmä
Irtolika	Kuiva tai märkälিকা joka ei ole kiinnittynyt pintaan
Kiinnittynyt lika	Kuivunut/nihkeä, pintaan laajalle alueelle kiinnittynyt lika -> Ylläpitosiivous
Pinttynyt lika	Ajan kuluessa tullut likakerrostuma -> Perussiivous
Tahra	Pienellä alalla oleva, kiinnittynyt tai pinttynyt lika.
Eritetahra	Ihmisestä/eläimestä peräisin oleva nestemäinen tai kuivunut erite. Esim. Veri, Uloste
Mikrobilika	Pieneliölিকা, joka on haitallista esim. terveydenhuollon/ elintarviketeollisuus laitoksissa.

Kääriäisen ja Kivikallion (2009a) taulukkoa mukaellen (taulukko 2) kerrotaan oikean puhdistusmenetelmän valinta likaa poistettaessa.

TAULUKKO 2. Puhdistusmenetelmän valinta (Kääriäinen & Kivikallio 2009a, 52, muokattu)

Menetelmä	Määritelmä	Poistettava lika
Kuivapyyhintä/ moppaus	Kuiva likaa sitova siivousväline/kone	Kuiva irtolika
Nihkeäpyyhintä/moppaus	Nihkeytetty väline vedellä tai pesuaineliuksella/ kone. Pyyhinnän jälkeen pinta kuivuu heti.	Kuiva irtolika, vesiliukoiset tahrat
Kosteapyyhintä/moppaus	Puhdistusaineliukseen kostutettu väline/ konemenetelmä. Pinta jää hetkeksi kosteaksi, kuivuu itsestään.	Kuiva/märkä irtolika, vesiliukoiset tahrat. Kiinnittynyt lika
Märkäpyyhintä/moppaus	Puhdistusaineliukseen kastettu väline/ konemenetelmä. Pinta jää märäksi ja kuivataan.	Vesiliukoiset tahrat. Kiinnittynyt lika.
Pesu	Pinta kastellaan märäksi vedellä tai puhdistusaineliuksella.	Kiinnittynyt ja pinttynyt lika. Pesun jälkeen tarvittaessa pinta huuhdotaan ja kuivataan.

6.2 Siivousaineiden ryhmittely

Siivoukseen käytettävät puhdistusaineet ryhmitellään pH- luvun mukaan. Luku ilmaisee onko pesuaine emäksistä vai hapanta. pH:ta kuvataan asteikolla 0-14, jonka keskipistettä sanotaan neutraaliksi pisteeksi (pH 7). Mitä pienempi luku, sitä happamampi aine on ja mitä suurempi luku, sitä emäksisempi (taulukko 3). Näiden lukujen avulla saadaan tietää, minkälaisen lian puhdistukseen aine soveltuu, millaisia toimenpiteitä puhdistuksessa tarvitaan (esimerkiksi veden läm-

pötilä) ja minkälaisia turvallisuustoimenpiteitä aineen käyttö vaatii. (Valkosalo 2009, 109.)

TAULUKKO 3. pH- taulukko (SFS 5967, 8, muokattu)

14		Vahvasti emäksinen
13		
12		
11		
10		
9		
8		
7		
6		
5		
4		Neutraali
3		
2		
1		
1		Vahvasti hapan
pH		

Esimerkiksi, jos pesuaineliuos on emäksistä, se irrottaa tehokkaasti rasvalikaa. Mitä korkeampi pH- luku on, sitä voimakkaammin se vaikuttaa. Tämä vaatii myös silloin suojäkäsineiden käyttöä, jotta vältetään iho-ongelmilta. (Valkosalo 2009, 111.) Emäksiset aineet voivat vahingoittaa pintamateriaaleja, kuten vahattuja, lakattuja ja maalattuja pintoja. Myös emali sekä kevyt metalli voivat kärsiä emäksisistä aineista. (Aulanko 2006, 27.)

Happamien puhdistusaineiden pH laskee alle seitsemän, jolloin ne irrottavat hyvin esimerkiksi kalkkisaostumia. Hapan aine tekee liukenemattoman saostuman veteen liukenevaksi. Puhdistusainetta voi käyttää vaikka wc-pönttöjen puhdistuksessa mutta on hyvä muistaa, ettei aine poista kuin saostumia joten

muu lika tulisi poistaa neutraalilla tai emäksisellä puhdistusaineella. Happo voi olla hyvinkin syövyttävää, joten tällöin tulisi käyttää myös suojakäsineitä. Jotkin voimakkaat hapot haihtuvat, joten tilan tuuletus tulisi olla mahdollisimman hyvä. (Aulanko 2006, 28.)

Neutraalin pH:n omaavat puhdistusaineet ovat moneen käyttötarkoitukseen soveltuvia aineita. Niitä käytetään yleispuhdistusaineina, astioiden käsin pesuun ja arkojen tekstiilien puhdistukseen. Vaikuttavia aineita ovat tensidit, jotka ovat yleisimpiä puhdistusaineiden tehoaineita. Tästä esimerkkinä on saippua. (Aulanko 2006, 26.)

Desinfiioivat puhdistusaineet sisältävät yleensä puhdistavia, että desinfiioivia aineita. Puhdistusaineen tarkoitus on tehdä haitalliset pieneliöt toimintakyvyttö-
miksi. (Aulanko 2006, 86.)

6.3 Ravintolasiivoukseen vaikuttavia tekijöitä

Erityyppisissä paikoissa siivousmenetelmät, käytännön ja siivoustyön tavoitteet vaihtelevat. Vaihtelevuus riippuu siitä mitä tiloissa tapahtuu, mitä siellä tehdään ja millaista puhtaustasoa siellä edellytetään. (Reunanen 2009, 245.) Ravintolasiivouksessa on huomioitava hygienia eritavalla kuin muulloin, varsinkin jos siivous keskittyy keittiön puhdistukseen. Hygieniapassista on paljon apua, vaikkei se ole pakollinen. Hygieniapassi todistaa hygienia osaamisen seitsemällä eri osa-alueella: mikrobiologia, ruokamyrkytykset, hygieeniset työtavat, henkilökohtainen hygienia, puhtaanapito, oma- ja valvonta ja lainsäädäntö. Hygieniaosaamiskoulutuksia järjestävät elintarvikeviraston hyväksymät kouluttajat. (Elintarvike-
turvallisuuskeskus 2010.)

Ravintoloita siivotessani olen huomannut, että lika on ravintolatyypistä riippuen joko ruoka tai juomatahroja. Ulkoa sisätiloihin asiakkaiden mukana kulkeutuu myös hiekkaa tai kuraa. Ruokatahroista tuleva rasva on monesti haasteellista siivota, koska se leviää helposti keittiöstä salinpuolelle työntekijöiden jalkineiden mukana. Myös juomista tulevat alkoholi ja sokeripitoiset tahmeat tahrat vaativat siistijältä kärsivällisyyttä. Wc- tiloissa olevat eritetahrat taas vaativat tarkan pesuaineen valinnan, hygieenisyyden ylläpitämiseksi.

6.3.1 Siivousvälineet ja koneet

Siivousvälineet tulee valita kohteeseen sopiviksi ja niiden pitää olla muotoilultaan sellaisia, että työskentely on ergonomisesti oikeaa ilman ylimääräisiä taivutuksia tai kurkotuksia. Markkinoilla on saatavilla monenlaisia välineitä, joista voi valita hintaluokaltaan ja ulkonäöltään mieluisimman. Monikäyttöisyyden lisäksi välineiltä yleensä vaaditaan kestävyyttä ja että niitä on helppo huoltaa. Siivousvälineen ulkonäkö, kuten muotoilu ja väri ovat entistä tärkeämpiä merkitykseltään kun luodaan yrityksen imagoa. (Lausjärvi & Valtiala 2006, 86.)

Kuivaimina käytetään ikkunakuivainta ja lattiakuivainta. Tärkeää kuivaimessa on ehjä kumiosa, joka on tarvittaessa vaihdettavissa sekä säädettävä jatkovarsi jotta voidaan vaivatta pestä korkeallakin sijaitsevia kohteita. Ikkunakuivainta käytetään vapaiden pintojen kuivaamiseen kuten ikkunat ja muut lasipinnat, pöydät seinät ja liitutaulut. Leveydet vaihtelevat 25- 50 cm: iin. Lattiakuivainta eli teräväkuivainta käytetään yleensä lattioiden kuivaamiseen ja irtoroskien poistamiseen. Kumi on luonnonkumia muistuttavaa kovakumia tai huokoisempaa solukumia. Solukumikuivain sopii kosteiden pintojen kuivaamiseen, koska sen kumiosa mukautuu hyvin lattian epätasaisuuksiin ja kuivaa myös lattian saumaosat. (Lausjärvi & Valtiala 2006, 89.)

Varteen liitettävä pesuharja on hygieeninen ja tavallisesti kestävästä muovista tehty. Pesuharja soveltuu hyvin seinän, katon ja lattian pesuun. Harja kestää jopa 153 asteen pesun ja värikoodien avulla voidaan varmistaa että harjoja käytetään omaan käyttötarkoitukseensa mukaan. (SFS 2010, 32; Inkeroinen 2009, 134-135.)

Varteen liitettävä hankauspesin on yleensä takiaiskiinnityksellä varustettu hankauslevy joka soveltuu myös seinien, katon ja lattian pesuun. Hankauslevyjä voidaan pestä. Erivärisiä hankauslevyjä voidaan valita lattiamateriaalille sopiva karkeus. (SFS 2010, 135; Inkeroinen 2009, 137.)

Moppipyhyhin, on monipuolinen ja siihen on yleensä saatavilla erilaisia moppeja. Levykehyyksen leveydet voi valita 35- 125 cm väliltä. Säädetävät varret auttavat työskentelyn eri korkeuksilla ja hyvässä työasennossa. Moppiosat voidaan kossuttaa tai käyttää kuivina. Siistiminen tapahtuu niin että moppipyhyhintä kuljetetaan reuna edellä yhtäjaksoisesti nostamatta sitä välillä irti lattiasta. Tavoite on kuljettaa roskat koko tilasta välineen mukana yhteen paikkaan josta roskat poistetaan rikkalapiolla roskikseen. (SFS 2010, Lausjärvi & Valtiala 2006, 86.)

Pitkävartinen lattiaharja, on käytännöllinen roskien kerääjä. Välineitä on saatavina pitkä- ja lyhytvartisina. Hyvä rikkalapio ja harja ovat tukevia ja pystyssä pysyviä. Rikkalapion etureunan tulee olla tiiviisti lattiaa vasten ja siinä on roskien poistoa helpottava kumilista. Uusimmissa harjoissa, varsi on nivelletty ja sen varren pituus on ergonomisesti säädettävissä. Lattiaharjan harjakset voivat olla luonnonkuitua, tekokuitua tai näiden sekoitusta. (SFS 2010, Lausjärvi & Valtiala 2006, 90.)

Mikrokuitupyhykkeet, ovat erittäin ohuita kuituja sisältäviä pyyhkeitä. Mikro-kuiduksi katsotaan kuidut jotka ovat vahvuudeltaan korkeintaan 1dtex eli yhdessä grammassa on lankaa 10 kilometriä. Siivouspyyhkeitä valmistetaan eri-paksuisista non woven kankaista sekä froteemaisista tai nukkapintaisista eri

paksuisista kankaista. Mopit ovat 100% mikrokuitua tai mikrokuidun ja muun paksun kuidun sekoitetta. Siivousvälineissä mikrokuidut ovat polyamidia, polyesteriä tai näitä yhdistettynä. Mikrokuituisia pyyhkeitä suositellaan käytettäväksi kuiva- tai nihkeäpyyhinnässä, kun pinnoilla on hienojakoista likaa. Oikein käytettynä ja huollettuna, mikrokuitupyyhkeet voivat olla pitkäikäisiä ja luontoa säästäviä, koska niitä voidaan käyttää myös kuivina tai vedellä nihkeytettynä. (Lausjärvi & Valtiala 2006, 88.)

Yhdistelmäkoneita on monenkokoisia ja niiden virtalähteenä on joko akku tai verkkovirta. Yhdistelmäkone on monikäyttöinen koska sillä voidaan pestä, huuhdella ja imuroida pintoja samanaikaisesti sekä hoitaa ja kiillottaa lattioita. Yhdistelmäkone soveltuu lattioiden perussiivoukseen paikoissa joissa kalusteet eivät estä koneen käyttöä tai päivittäiseen ylläpitosiivoukseen käsin tehtävän kosteapyyhinnän asemasta. Koneessa käytetään joko vetoalustoja, harjoja tai laikkoja. Pienissä koneissa on märkäpesukoneille tyypillinen telaharja. (Inkeroinen 2009, 155-157.)

Pölynimurit valitaan kohteen mukaan. On otettava huomioon se, kuinka suuria alueita on tarkoitus imuroida. Siivouksessa pölynimureita käytetään mattojen, tekstiililattioiden, kalusteiden ja erilaisten siivousvälineiden imurointiin. Veden ja pölynimurit ovat monikäyttöisiä, koska niillä voidaan imuroida sekä kuivaa, että nestemäistä likaa. Lattioiden perussiivouksessa veden- ja pölynimurit säästävät aikaa, koska mitä puhtaammaksi lattian saa likavedestä sitä helpompaa on lattioiden huuhtelu. (Inkeroinen 2009, 147, 150.)

6.3.2 Värikoodit

Esimerkiksi siivouspyyhkeiden tunnistaminen, mitä pyyhitään milläkin siivouspyyhkeellä, helpottuu, jos värikoodeista päätetään yhdessä. Eri pintamateriaaleihin valitaan tietyn värinen siivouspyyhe. Tämä tapa lisää siivoustyön hygieenisyyttä. (Inkeroinen 2009, 126.)

Värikoodeista voidaan sopia esimerkiksi seuraavasti,

- Sininen: kalusteet ja muut tasopinnat
- Punainen: käsienpesualtaat, wc- ja pesutilojen taso- ja pystypinnat
- Keltainen: wc- istuimet.

(Inkeroinen 2009, 127.)

6.3.3 Ravintolasiivouksessa yleisesti käytetyt pesuaineet

Sanitop, on hapan pesuaine. Tuotteen pH on 3,0 ja käyttöliuksena n. 4,5 (ml/1l). Sanitop poistaa ja estää saostumien kertymät happamia aineita sietäviltä pinnoilta, kuten esimerkiksi kaakelit ja saniteettiposliini, ruostumaton teräs. Sanitop sopii myös käsittelemättömien puupintojen puhdistukseen esimerkiksi saunassa. (Farmos 2010, Kiiltoclean 2010.)

Optimal sopii kaikkien kovien pintojen puhdistukseen ja hoitoon. pH on 8-9 ja käyttöliuksena 7-9. Optimalia voidaan käyttää vahaamattomille kuten laminaatille ja puulle että vahatuille lattiapinnoille. Sopii myös esimerkiksi kivi-, linoleum-, laminaatti- ja lakattujen puupintojen puhdistukseen ja hoitoon. (Farmos 2010, Kiiltoclean 2010.)

Alltop sopii vettä sietävien pintojen, kuten maalattujen, muovi-, teräs- ym. pintojen puhdistukseen. Puhdistaa hyvin tiloja joissa on runsaasti likaa. Aine sopii myös lasipintojen pesuun. Tuotteen pH 9,5 ja käyttöliuoksen pH (1 ml/1 l) on noin 8,0.(Farmos 2010, Kiiltoclean 2010.)

Easydes spray, on nopeavaikutteinen pintadesinfektioaine, jolla on hyvät pesevät ominaisuudet. Easydes sisältää alkoholeja (etanolipohjainen), joten se sopii hyvin kaikille alkoholeja sietäville materiaaleille, kuten esimerkiksi kosketuspinoille, laitteille ja välineille. Easydes tuhoaa tehokkaasti bakteerit, virukset, sienet ja poistaa hyvin lian sekä rasvan. pH 10,0.(Farmos 2010, Kiiltoclean 2010.)

Window, Ikkunoiden, peilien ja metallipintojen puhdistukseen, joka irrottaa tehokkaasti likaa. Tuote sisältää alkoholeja (35%), joten sitä voidaan käyttää jopa -20oC:ssa. Window kuivuu nopeasti ja jättää pinnat kirkkaiksi sekä likaa hylkiviksi. Huomioi suojakäsineet ja riittävä tuuletus. (Farmos 2010, Kiiltoclean 2010.)

Radifix on käyttövalmis sellaisenaan kaikille koville pinnoille. Se ei naarmuta, on helposti huuhtoutuvaa ja väriaineetonta nestettä. Tuotteen pH on 10. Irrottaa likaa ja helpottaa tahrojen sekä pinttymien poistoa. Sopii kaakeli-, emali-, lasi-, posliini- ja ruostumattomille teräspinoille. Sopii myös keraamiselle liesitasolle.(Farmos 2010, Kiiltoclean 2010.)

Raspo poistaa tehokkaasti kiinnittynyttä likaa kuten rasvaa. pH on 12,0. Sopii mm. suurkeittiöihin, elintarvikeosastoille, saniteettitiloihin ja korjaamoihin. Soveltuu myös lattioiden, koneiden tai työvälineiden puhdistukseen.(Farmos 2010, Kiiltoclean 2010.)

Kraft on myös tehokas rasvanpoistoainetiiviste sekä käsi- että konemenetelmiin. Kraft on monipuolinen käyttää, koska se liottaa, emulgoi ja poistaa grillien, rasvasuodattimien sekä seinäpintojen ja lattioiden rasvakerrostumat ja nokilian.

Pesuaine sopii myös itsepesevien uunien puhdistukseen. Aineen pH on noin 12,5 (vahvasti emäksinen) ja käyttöliuoksen pH noin 11,5 (vahvasti emäksinen). (Farmos 2010, Kiiltoclean 2010.)

Pluschlor on vahvasti emäksistä pudistusainetta (ph 13 ja käyttöliuoksen pH (10ml/1 l) noin 11) ja sopii hyvin emäksistä sietävien pintojen puhdistukseen, desinfiointiin ja valkaisuun. Poistaa hajuja. Voidaan käyttää myös laimentamattomana WC- ja käsienpesualtaiden puhdistuksessa. Käyttöliuos on muistettava tehdä kylmään tai haaleaan veteen, koska sisältää klooria, joka on haihtuva aine. Pesun jälkeen on tehtävä huolellinen huuhtelu. (Farmos 2010, Kiiltoclean 2010.)

Maxi sopii myös öljyisen ja rasvaisen lian poistoon emäksisiä aineita sietäviltä pinnoilta esim. teollisuuden ja elintarviketeollisuuden kohteisiin. Soveltuu myös painepesureihin ja yhdistelmäkoneisiin. Lämmin vesi tehostaa pesua. Tuotteen pH on 13,0 ja käyttöliuoksen pH (yli 25 ml / 5 L) noin 12,0 ja käyttöliuoksen pH (alle 25 ml / 5 L) on noin 10,0. (Farmos 2010, Kiiltoclean 2010.)

7 KOHDEKANSION LAADINNAN PROSESSI

Ollessani yrityksessä syventävässä työharjoittelussa kesällä 2010, alkoi kehkeytyä suunnitelma kansion luomisesta. Tarkoitus oli ensin kehittää pelkkä perehdytys kansio mutta, koska yritys on siivouspalveluja tuottava ja sieltä puuttui vielä uudehkona yrityksenä kansio työntekijöiden työn tueksi, päädyimme kohdekansioon. Harjoittelun aikana havaitsin paljon asioita, joissa olisi ollut kansiota apua, esimerkiksi puhdistusaineiden käyttö ja ergonomia.

Tietojen kokoaminen oli haasteellista, koska kaikista aihealueista löytyi valtavasti tietoa. Onneksi perusasiat olivat kuitenkin samankaltaisia ja varsinkin virastojen internet- sivuilta lähdetiedot löytyivät päivitettyinä. Tietoja kansioon löytyi myös paljon ammattilehdistä ja -kirjoista. Kysyin myös työntekijältä ja esimiestäni mitä he odottivat kansion tuovan työelämään.

Kohdekansio on koottu varta vasten juuri ravintolasiivouksen käyttöön, joten sen sisältö vastaa niitä asioita joista työyhteisössä on ollut tarpeellista saada lisätietoa. Ensin havaittiin tarve, jonka jälkeen kehitettiin suunnitelma sisällöstä. Kokoaminen oli jo helpoin osuus, koska suurin osa tarvittavasta materiaalista oli jo olemassa. Materiaali vain täytyi koota kansion sisään, jotta se olisi tarvittavissa saatavilla, ilman että etsimiseen menee turhaa aikaa.

8 KOHDEKANSIO

Ongelmat tiedonkulussa ja väärinymmärrykset ovat työilmapiirin ongelmanaiheuttajia ja suurimpia haasteita esimiestyössä. On tärkeää keskittyä itse asiaan, kirjata asiat ylös ja varmistaa että asiat on ymmärretty oikein. On tasapuolista jos käsitellään tarvittavat asiat koko työyhteisön kanssa kerralla ja kirjataan asiat esimerkiksi muistioon. Kun toimintaohjeet ovat selkeät ja yksinkertaiset estää se väärinymmärryksiä syntymästä. (Hammarèn 2002, 10.)

Kansion asianmukaisen käytön perustana on sen sisällön esittelemine työntekijöille sekä opastaminen oikean tiedon löytämiseen. Kohdekansion kokoaminen on haasteellista juuri ravintoloiden erilaisuuden takia. On myös osattava perehdyttää työntekijät käyttämään kansiota oikein, jotta maksimaalinen hyöty tulee käyttöön ja että ei tule turhia virheitä vain sen takia, ettei tietoja ole saatavilla. Kohdekansion onnistumista tai epäonnistumista olen arvioinut laatimallani kuviolla (6),

KUVIO 6. Kohdekansion onnistumisen edellytykset

8.1 Kohdekansion merkitys esimiehelle

Esimiehelle on tärkeää se, että jokainen voi tarkastaa ajankohtaiset tiedot ja keskittyä perustehtävään eli tuottamaan puhtautta. On tärkeää, että tätä kautta työntekijä voi tuntea työnsä, mielekkäämmäksi, helpommaksi ja turvallisemmaksi. Kohdekansion avulla kehitetään siivousta ammattimaisempaan suuntaan ja karsitaan turhat virheet pois. Kansion käytön perehdytyksen kautta autetaan työntekijää itsenäiseen työskentelyyn ja etsimään tietoja kansiosta ilman, että vaatii siihen erillistä opastusta. (Pohjamo 2010.)

8.2 Kohdekansion merkitys työntekijälle

Työntekijän kannalta kohdekansio auttaa löytämään tiedot esimerkiksi laitteen käytöstä tai kokoamisesta. Tärkeintä on kuitenkin se, että kohteen siivousohjeistus löytyy sivuilta. Myös tarvittavat tulosteet ja tärkeät puhelinnumerot löytyvät kansion välistä, jolloin ei tarvitse tuhjata tehokasta työaikaa etsimällä tietoja. Kohdekansio kokonaisuudessaan on tärkeä itse siistijälle unohtamatta kuitenkaan asiakasta. Monet asiakkaat eivät ole tietoisia siistijöille tarkoitetuista töistä, joten epäselvissä tilanteissa myös he voivat tarkistaa oikeat tiedot kansiosta. (Alanen 2010.)

Kansion mukaan kiinnitetään myös viestivihko, johon työntekijät voivat kirjoittaa tekemiään töitä tai muistuttaa työkavereitaan haluamista asioista. Tämä osaksi niin sanottua hiljaista tietoa, jonka vain työntekijät itse tietävät ja voivat jakaa sen viestivihkon välityksellä. Viestivihko on tärkeä myös siksi, että työntekijöiden työpisteet voivat vaihdella viikonaikana, jolloin on tärkeää että yhteydenpito toimii työhön liittyvissä asioissa. Esimerkiksi, jos työntekijä A. on viikonloppuna siistinyt kohteessa mutta, jostain syystä ei ole pystynyt esimerkiksi siistimään jotain tiettyä paikkaa silloin, voi hän jättää viestivihkoon viestin seura-

van päivän työntekijä B. jotta tämä tekisi väliin jääneen asian omalla työvuorollaan.

Viestivihkot vaativat avointa työyhteisöä ja luottamusta, koska houkutusena voi olla se, että jätetään ”epämieluisat” työt seuraavaan päivään toiselle työntekijälle. Toimiessaan ne ovat hyvä tiedonvälittäjä siistijöiden välillä ja isoimmissa ravintoloissa se ehkäisee turhaa kulkemista paikasta toiseen. Esimerkiksi jos alakerrassa ei ole pesuaineita, voi jättää viestin, jossa kehoitetaan viemään niitä sinne seuraavana päivänä. Tämä on vain esimerkki monesta vaihtoehdosta. (Alanen 2010.)

9 POHDINTA

Siistijöiden epävarmuus normaaleissa tilanteissa ja toistuvat virheet esimerkiksi siivousaineiden annostuksessa, laukaisivat tarpeen tehdä kansion, johon kerättäisiin tietoa työntekijöille. Tämä helpottaa huomattavasti esimiehen taakkaa ja auttaa siistijöitä suoriutumaan työpäivästä. Kansion haluttiin tuovan ammattimaisempaa kuvaa työskentelystä, joten se on tärkeä asiakkaille, työntekijälle kuin esimiehillekin.

Täytyy kuitenkin muistaa, että kansio on ensimmäinen versio jota on tarkoitus kokeilla käytännössä ja uskon että se kehittyy varmasti sisällöltään ja ulkonäöltään ajan kanssa. Kansion sisältöä pyritään tulevaisuudessa muokkaamaan aina tarpeen mukaan ja päivittämään muutostilanteissa, tällöin työntekijöiden kehittämis ehdotukset ovat myös hyvä ottaa huomioon.

Syventävästä harjoittelusta oli paljon apua päättötyöhön, koska sain konkreettisesti löytää epäkohdat joihin pystyy paneutumaan ja joita on paranneltava. Pidin aihetta itselleni tärkeänä, koska tiedän kokemuksesta kuinka paljon perehdytystä laiminlyödään. Tämä varsinkin silloin, kun oletetaan uuden tulokkaan osaavan jo kaiken tarvittavan kun hänellä on laaja työkokemus tai tietämys asioista joita tarvitaan uudessa työssä. Hyvän siivoustuloksen päätekijänä ovat siistijät ja heidän toimintansa mutta myös käytettävät aineet ja välineet, jotka tuovat lisäarvoa puhtauteen. Toivon, että kohdekansioista on apua yritykselle tuottaa laadukasta puhtautta ja toteuttaa näin omia tulevaisuuden visioita.

LÄHTEET

Alanen, M. Siistijä. 2010. Haastattelu 20.10.2010. Haastattelija Järvinen, E. Pirkanmaan Osuuskauppa. Ravintola Emma.

Aulanko, M. 2006. Pesu- ja puhdistusaineet. 2. painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja III:4. Helsinki: Kopio Niini Oy.

Elintarviketurvallisuuskeskus. 2010. Hygieniaoosaaminen. Luettu 17.10.2010. Päivitetty 11.10.2010.

http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/services/hygieniaoosaamisen_palvelupuhelin_.

Farmos. 2010. Siivous ja puhdistus. Luettu 7.8.2010

http://www.farmos.fi/index.php?option=com_tuotteet&task=view&Itemid=77&dsppProd=0&mc=9.

Hammarén, E. 2002. Viestintä ja vuorovaikutustaidot. Teoksessa Kujala, T. (toim.) Palveluohjaajan käsikirja. 1. painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 2:9. Helsinki: AO- kirjapaino.

Hopsu, L. Terveyttä ja työkykyä siivoustyöhön. Teoksessa Kujala, T. (toim.) Palveluohjaajan käsikirja. 1. painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 2:9. Helsinki: AO- kirjapaino.

Hopsu, L. & Kukkonen, R. 2004. Moppaustekniikoissa yhä opittavaa. Puhtaus & Palvelusektori. 7, 36 - 39.

Hughes, P & Ferrett, E. 2009. Introduction to Health and Safety at Work. 4. painos. Slovenia: Macmillan Publishing Solutions.

Huhtala, J. 1997. Turvallisuus Hotelli- ja ravintola -alalla. Uudenkaupungin Kirjapaino Oy.

Inkeroinen, S. 2009. Käsikäyttöiset siivousvälineet. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyönkäsikirja. Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 1:7. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 125- 140.

Inkeroinen, S. 2009. Siivouskoneet. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyönkäsikirja. Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 1:7. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 141-166.

- Jääskeläinen, K. 2010a. Mitä ergonomia on? Työterveyslaitos. Päivitetty 6.5.2010. Luettu 27.9.2010.
http://www.ttl.fi/fi/ergonomia/mita_ergonomia_on/Sivut/default.aspx.
- Jääskeläinen, K. 2010b. Siivoustyö. Työterveyslaitos. Päivitetty 17.09.2010. Luettu 27.9.2010.
http://www.ttl.fi/fi/ergonomia/ergonomia_eri_aloille/siivoustyo/Sivut/default.aspx.
- Kakko, L. 2004. Siivous ja sisäilma. Teoksessa Säteri, J.& Backman, H. (toim.) 2004: Sisäilmastoseminaari 2004. Helsinki. SIY Raportti 22. p.287-288
- Kangas, P. 2004. Työnopastus ja työpaikkaan perehdyttäminen. 3. uudistettu painos. Forssan kirjapaino Oy.
- Kiiltoclean. 2010. Kiilto Ammattisiivous. Luettu 25.10.2010.
http://www.kiiltoclean.fi/fi/tuotteet/kiilto_ammattisiivous/.
- Kivikallio, J. 2009. Omantunnekehittäminen. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisu ja 1:7. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 17- 26.
- Kääriäinen, P & Kivikallio, J. 2009a. Lika. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisu ja 1:7. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 41- 48.
- Kääriäinen, P & Kivikallio, J. 2009b. Siivousmenetelmät. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisu ja 1:7. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 49- 56.
- Kjelin, E & Kuusisto P-C. 2003. Tulokkaasta tuloksetekijäksi. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Launis, M & Lehtelä, J. 2009. Ergonomiaopas koneiden ja työvälineiden hankintaan, käyttöön ja tarkastamiseen. 3., korjattupainos. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Lausjärvi, M & Valtiala, M. 2006. Puhtauden tuottamisen tekijät. Puhtaustiedon tietopaketti 10. Forssan kirjapaino.
- Lausjärvi, M & Leipälä, K. 2004. Ergonomia. Puhtauden tuottamisen tekijät. Puhtaustiedon tietopaketti 17. Forssan kirjapaino.

Lausjärvi, M. 2002. Ammattisiivouksen perusteet. Puhtaustiedon tietopaketti 1. Hyvinkää: SP- Paino Oy.

Lepistö, I. 2002. Työn oppiminen ja opettaminen. Teoksessa Kujala, T. (toim.) Palveluohjaajan käsikirja. 1. painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 2:9. Helsinki: AO- kirjapaino. 13- 28.

Lynn, J. 2006. Start your own cleaning service- Your Step- by- Step Guide to success. 2. painos. Kanada: Entrepreneur Press.

Oja, J. 2009. Perehdyttäminen Pirkanmaan Osuuskaupassa. Liiketalouden koulutusohjelma. TAMK. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Pekkarinen, A & Anttonen, H. 1998. Work ability of professional cleaners- Regional intervention. Teoksessa Scott, P.A, Bridger, R.S, Charteris, J. (toim.) Global ergonomics. 1. painos. Netherlands: Elsevier Science Ltd. 251- 254.

Penttinen, A & Mäntynen, J. 2009. Työhön perehdyttäminen ja opastus- ennakoaava työsuojelua. 2. painos. Työturvallisuuskeskus. Painojussit Oy.

Pohjamo, M. Siivouspäällikkö. Haastattelu 20.10.2010. Haastattelija Järvinen, E. Pirkanmaan Osuuskauppa. Ravintola Emma.

Rauramo, P. 2008. Työhyvinvoinnin portaat – Viisi vaikuttavaa askelta. Helsinki: Edita.

Reunanen, R. 2009. Siivous erityyppisissä kiinteistöissä. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 1:7. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 245-266.

Santalahti, M & Mäkeläinen, J. 2001. Työnopastus ja riskien hallinta. 1. painos. Työturvallisuuskeskus. Edita Oyj.

Suomen Standardisoimisliitto SFS ry. 2010. Puhtausalan sanasto. 4. painos. Helsinki.

Työturvallisuuskeskus. 2010a. Lämpöolot ja sisäilma. Luettu 14.10.2010. http://www.tyoturva.fi/tyosuojelu_tyopaikalla/lampoolot_ja_sisailma.

Työturvallisuuskeskus. 2010b. Työsuojelu työpaikalla. Luettu 20.7.2010. http://www.tyoturva.fi/tyosuojelu_tyopaikalla.

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.

Valkosalo, T. 2009. Siivousaineet. Teoksessa Valkosalo, T. (toim.) Siivoustyön käsikirja. 20. uudistettu painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 1:7. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 103- 124.

Virtala- Kantola, M. 2002. Työturvallisuus. Teoksessa Kujala, T. (toim.) Palveluohjaajan käsikirja. 1. painos. Suomen siivousteknisen liiton julkaisuja 2:9. Helsinki: AO- kirjapaino.

LIITTEET

KOHDEKANSION OTSIKOINTI

LIITE 1: 1(2)

1 Perehdytys

- Tervetuloa Pirkanmaan Osuuskauppaan
- Henkilökunta edut
- Tärkeimmät puhelinnumerot
- Työterveys

2 Työturvallisuus

- Varoitusmerkit
- Riskien arviointi- Tapaturma/ Ergonomia
- Ensiapu, Hätäpuhelu/ Myrkytykset/ Kylkiasento
- Yhdistelmäkoneen käyttöohjeet
- Imurin käyttöohjeet

3 Ergonomia

- Taukojumppa
- Oikea käyttöpituus pitkävärtiseen siivousvälineeseen
- Ergonomisia ohjeistuksia siivoukseen

(jatkuu)

2(2)

4 Siivous

- Siivoustyöohjeet
- Siivousmenetelmät
- Käytettävät puhdistusaineet
- pH- taulukko
- Siivouspyyhkeiden värikoodit
- Siistijän huoneen taulu- muistisääntöjä

5 Ohjeistukset

- Eritelisät
- Plus/miinus

6 Tulosteet

- Eritelisät
- Plus/miinus- taulukot
- Henkilökunnan ruokailukupongit
- Riskien arviointi lomakkeet

7 Viestivihko

KOHTIEN X KOHDEKANSIO

LIITE 2